

og Bevillingsmyndighed, eller om den er gaaet over til et Flertal i Høiesteret, er et politisk og konstitutionelt Spørgsmaal. Dette Spørgsmaal kan ikke afgjøres i Kraft af en formel juridisk Udvikling; men naar den ærede Justitsminister indbyder os paa det juridiske Omraade, mener jeg, at vi meget trykt kunne følge ham, fordi vi blot i Kraft af almindelig juridisk Børnelærdom, og hvad han selv saavel som andre juridiske Forfattere har doceret, kunne godtgjøre, at det er et fuldstændig uholdbart Ræsonnement, hvorpaa den Paaastand hviler, som bliver fremsat mod os.

Det første Punkt i Ministerens Ræsonnement var dette, at det var slaaet fast ved Høiesteretsdommen af 15de Oktober forrige Aar, at de provisoriske Love fremdeles ere gyldigt bestaaende; det var slaaet fast, sagde den ærede Minister. Naar man hører, at et Spørgsmaal, som har været omtvistet og omdisputabelt — og vi gaa her ud fra, at Spørgsmaalet om Betingelserne for foreløbige Loves Udstedelse og om det private Initiativs Gyldne til at bringe Provisorier ud af Verden har været det — naar vi høre, at saadanne hidtil aabne Spørgsmaal ere ryddede af Veien, og at der er skabt en sikker Retstilstand, som vi Allesammen skulle høre os for, saa maa vi vente, enten at der har fundet en autentisk Lovfortolkning Sted, at der er udkommet en autentisk fortolkende Lov, eller at der har dannet sig en fast statsretlig Praxis, som vi ogsaa skulle høre os for. Men hvad er det, der er sket? Vi have en Høiesteretsdom. Ministeren foretager den Operation, at han underkender som den selvølgeligste Ting af Verden, at en enkelt Dom er det Samme som en Retstilstand, at der nu er skabt en ny Statsret her i Landet, fordi Høiesteret enkelte Gange — der var enkelte Domme i samme Retning — har godkjendt en vis Opfattelse. Men naar vi nu skulle behandle dette Spørgsmaal juridisk, behøver jeg ikke at sige overfor Noget, der har lidt Kjendskab til Retsvidensskaben, at det er aldeles urimeligt at ville bygge en ny Retstilstand paa enkelte Domme. Den ærede Minister har selv som Professor tidt og ofte indskærpet, at en Dom ikke skaber Retsvirkninger for Andre end Sagens Parter. For alle Andre kan den hverken skabe Ret eller Forpligtelse; altsaa, hvorledes kan saa denne enkelte Høiesteretsdom skabe en Forpligtelse for Folkethinget til at bevilge de fornødne Midler til Ministeriets provisoriske Foranstaltninger? Det er jo, hvad enhver juridisk Kyndig veed, saaledes, at de enkelte Domme ikke en Gang binde selve Domstolene.

Høiesteret staar endnu fuldstændig frit overfor Spørgsmaalet. Hver Gang dette Spørgsmaal om de foreløbige Loves Gyldne til at leve et forsæt Liv kommer ind for Høiesteret, er det Rettens Pligt, som det er dens Ret, at tage det op til ny Undersøgelse, og det er ikke udelukket, at den kan komme til et ganske andet Resultat. Erfaringen viser os i alt Fald Exempler i denne Retning. Og hvad nu Borgerne angaar, da er det ligeledes Noget, hvorom der hidtil ikke har været den fjerneste Tvivl, at en enkelt Høiesteretsdom, ja selv om vi have flere, ikke forpligte Borgerne. Naar man vil efterlæse baade ældre og nyere Forfattere, vil man se, at Alle ere enige om, at Høiesteretsdomme ikke forpligte Borgerne. Disse behøve jo ikke en Gang at kjende dem; der finder ingen officiel Kundgjørelse Sted af Høiesteretsafgjørelser. Selv i tidligere Dage, da Høiesteretsdomme bleve affagte i den enevældige Konges Navn, var der ingen Tvivl om, at Høiesteretsdomme ikke forpligte Borgerne; det er kun Lovene, der forpligte disse. Først naar Høiesterets Afgjørelse har fundet Sted paa ensartet Maade i saa lang Tid, at den til Grund for Afgjørelsen liggende Betragtning saa at sige er gaaet ind i Retssamfundets Bevidsthed og er bleven en Sædvaneret, kan man sige, at der er skabt en ny, for Alle bindende Retstilstand. Jeg paaastaar altsaa, at den første Sætning i Ministerens Ræsonnement, at det er slaaet fast, at de foreløbige Love fremdeles ere gyldigt bestaaende, aldeles ikke gælder. Der er Intet slaaet fast; dette Spørgsmaal er fremdeles aabent, og der skal meget længere Tid og mange flere Afgjørelser til, førend Noget i saa Henseende er slaaet fast. Men hvorledes skulde da — jeg gjentager det — denne enkelte Dom kunne binde Folkethinget til den Pligt at yde Bevillinger? Vil Ministeren sige: Ja, men der er dog en vis Formodning for, at Høiesterets Flertal vil have den samme Mening i Fremtiden, saa svarer jeg dertil: Ja, det er en Formodning, som kan være større eller mindre, men sikkert kan man ikke vide Noget derom, og selv om man har en større eller mindre Grad af Formodning, kan man ikke bygge et juridisk Ræsonnement derpaa, men det er jo Ministerens Synspunkt, at han vil afgjøre Sagen i Kraft af Sura og bygge sin Stilling paa Formodningen om, hvad der kan ske i Fremtiden.

Jeg vil imidlertid gaa videre og sige, at selv om den ærede Minister havde Ret i, at det var slaaet fast ved en uroffelig Retspraxis, at foreløbige Love kunde leve trods det, at en af Rigsdagens Afdelinger paa e